

7. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPOZYUMU

İnsanı Nasıl Bir Gelecek Bekliyor?

08-09 Ekim 2022, Konya

1

SONUÇ BİLDİRGESİ

- Türkiye İmam Hatipliler Vakfı organizesi ile 2013 yılından bu yana farklı ülke ve şehirlerde, her biri farklı temalarla icra edilen "Uluslararası Dini Araştırmalar ve İnsan Sempozyumu"nun yedincisi Konya merkezli olarak yüz yüze ve online sunumlar şeklinde "İnsanı Nasıl Bir Gelecek Bekliyor? Değerlerin Dönüşümü, Dönüşen Değerler ve Eğitimin Gücü" ana temasıyla çağrıya çıkılarak, 08-09 Ekim 2022 tarihlerinde Bayır Diamond & Convention Center'da gerçekleştirilmiştir.
- İki gün süreyle devam eden sempozyumda açılış ve kapanış oturumları dahil toplam 19 farklı oturumda ulusal ve uluslararası düzeyde akademisyenler ve araştırmacıların katılımlarıyla Türkçe, Arapça ve İngilizce 70 bildiri sunulmuştur.
- Asr-ı saadet; dini, siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda İslami eğitimin dönüştürücü etkisinin başladığı dönemdir. Bu dönüşümün temelinde sahih bilgiyi, sahih kaynaklardan öğrenmek ve öğrenilen bu bilginin doğru yorumlanması vardır. İslami eğitim, insanların fitri ihtiyaçlarını görmezden gelmez, bilakis bu ihtiyaçları meşru yollara kanalize eder.
- Hz. Peygamber sonrasında ilim adamlarının merkezde olduğu bir eğitim modeli vardır. Medreseler ilim adamı odaklı eğitimi sistematik hale getiren kurumlardır.
- Değerlerin, hem bireysel hem de toplumsal hayatta soyut formlar halinde sunulduğu modern dünyada değerlerin ifade ettiği kavramlar açısından bir anlam karmaşasının yaşandığı görülmektedir. Buna rağmen Kur'anî bir yöntem olan mesel/temsil yönteminin bir bakıma insani varlık alanı ile kozmik varlık alanının bir bütünlük çerçevesine yerleştirilerek değerleri vicdandan sosyal hayatın merkezine taşıyıp anlamlandırdığı görülür. Bu açıdan yaşadığımız dönemde değerler eğitimi açısından mesel/temsil yöntemi, gelenekte olduğu gibi tekrardan güçlü bir şekilde gündeme gelmelidir.
- Din eğitiminin kalıcı olması için hedeflerin içselleştirilmesi gerekmektedir. Din eğitiminin nihai amacı, ahlaki erdemlere sahip, kendisinin ve hayatın anlamını keşfetmiş, ruhsal dengesini koruyabilen, güçlü kişiliği olan bireyler yetiştirmektir. Merhamet kavramı bireyin bu anlamda gelişimini sağlayacak değer olarak görülmektedir. Merhamet değerinin bireyin kendi hayatının düzenlenmesinde ve toplumun bir arada yaşamasında önemli role sahip olduğu göz önünde bulundurulursa, çocukken gelişimsel dönemlere uygun biçimde merhamet eğitimi verilmelidir. Böylelikle toplumsal ahlaki yozlaşmanın önüne geçmek adına bir adım atılmış olacaktır.
- Özellikle Covid-19 pandemisi din ve din eğitimi alanında dijitalleşmenin etkilerinin daha yakından hissedilmesine neden olmuştur. Bu durumun sadece dijital ortamların dini maksatlarla kullanımı anlamına gelmemekte dini bilginin üretim ve aktarımı, dini sosyalleşme ve dini kimlik oluşumu gibi din eğitimi alanının başat konularının da yeniden değerlendirilmesi anlamına gelmektedir.

udakb.timav.com.tr

7. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPOZYUMU

İnsanı Nasıl Bir Gelecek Bekliyor?

08-09 Ekim 2022, Konya

2

SONUÇ BİLDİRGESİ

- İnsan varlığının bedenden ayrı ve farklı bir öze referansta bulunarak tanımlanmasının; akıl, vahiy ve erken dönem temel literatürümüz tarafından desteklenmediği, insani olan her şeyin maddi bünyede gerçekleştiği, fakat insani olan hiçbir şeyin maddi alanla sınırlı olmadığı vurgulanmalıdır. İnsanın bedenle özdeş olmamakla birlikte, beden ve bedeninin organizma bütünlüğünün ortaya çıkardığı maddi ve gayri maddi niteliklerin tümü olduğu unutulmamalıdır.
- Özgürlüğe imkan tanıyan, onun sınırının bilincine vakıf olmaktır. Bu sınırın merkezinde Tanrı bulunmaktadır. Tanrı karşısında kul olma bilincine sahip bireylerin varlığı, özgürlüğün imkan ve yaşam alanını doğurur. İnsanın Tanrı'nın küllî bilgisine erişemeyeceği fakat yaklaşılabileceği düşüncesi de bunu değerli kılacaktır.
- Modern insanın zamanı yönetme konusunda içine düştüğü buhran ve çıkmazlara , pratik ve pragmatik tarafı ağır basan İslamî tasavvuf gelenek ve düşüncesinin değerleri, uygulanabilir ve esnek çözüm önerileri sunmaktadır.
- Geleneksel bilgilerin zamanla anlamsızlaşması ve güncelin ihtiyaçlarını karşılayamaması gerçeğine hazırlıklı ve donanımlı kuşaklara ihtiyaç vardır. Bunların yetiştirilmesi için nitelikli ve dönüştürücü eğitimin nasıl olması gerektiği üzerinde kafa yorulması gerekir.
- Toplumsal değişim-eğitim ilişkisi temel ilkelerle uyumlu ancak ihtiyaçlara ve onu dönüştürmeye uygun olmalıdır.
- Yeni nesillerin kültürel kodlarımızı benimsemesi için; kültür elçiliği yapabilecek sanat, sinema, spor vb. gibi meslek gruplarında donanımlı ve popüler şahsiyetleri yetiştirmek gerekir. Kültürel devamlılık için güçlü bir ekonomik, siyasi ve askeri ortam tesis edilmelidir. Fikri ve bilimsel alt yapı güçlendirilmelidir; teknolojiyi ithal eden değil, imal eden ve ona yön veren bir noktaya gelinmelidir.
- Batının bilgi üretimini tekelinde tutmasının meydana getirdiği olumsuz etkinin bertaraf edilmesi için bilginin İslamileştirilmesi düşüncesine yeni bir perspektif ile farklı bir dinamizm getirilmesi düşünülmelidir.
- Geleneksel dünyadan modern ve postmodern dünyaya geçişte değerler manzumesi sekülerleşen bir toplum, tüketim kültürü, çalışma ve tüketim üzerine kurulu bir hayat, kentleşme, hızlı yaşam, tabiattan kopuş, çevre ve besin kirliliği, sosyal ilişkilerin sığlaşması ve sanallaşması, iletişim bolluğu ve bilgi kirliliği, ailenin değer kaybetmesi, özgürlüğün kutsanması, yaşlanan nüfus, hedonizmle sonuçlanan bireysellik, teknoloji bağımlılığı, karamsar gelecek algısı, anlam arayışının artması sorun alanlarının büyümesi, sarmalın genişlemesi, gelenek ve değerlerin değersizleştirilmesi, tüketimin nesnesi haline getirilen din, toplumsallığını kaybeden bireyselleşmiş din anlayışı ve dinin sekülerlikle birlikte varlığını sürdüreceği bir ikilik zemini şeklinde yeniden şekillenen bir iklimi beraberinde getirmiştir.

udakb.timav.com.tr

7. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPOZYUMU

İnsanı Nasıl Bir Gelecek Bekliyor?

08-09 Ekim 2022, Konya

3

SONUÇ BİLDİRGESİ

- Günümüzde söz konusu değişim dikkate alınarak; dine yaklaşım, eğitim kurumları, aile ve cami anlayışımız yeniden gözden geçirilmelidir. Bu manada modernizm hakikat ya da salt kötülük olarak değerlendirilmemeli, modernizme eleştiriler üretmek yerine sorunlar giderilmeye çalışılmalı, imkanlardan yararlanılmalı, gelenek-modernite ikilemine sıkışmadan zamanın ruhu okunabilmeli, gelenek kutsanmamalı ve değersizleştirilmemeli, sabiteler korunmalı, aynı zamanda değişime de ayak uydurulmalıdır.
- Kentleşme, bireyselleşme, izolasyon, zor hayat koşulları gibi nedenlerle dine daha çok ihtiyaç duyulacağı fark edilmeli, gelecekte dinin görünürlüğü artacağı için dinden beklentinin çoğalmasına hazırlıklı olunmalı, dinin anlaşılma çeşitliliğinin artabileceği öngörülmesi, sabiteler korunmalı, hoşgörü devrede olmalı, ticari kaygılardan; abartma, propaganda vb. hususlardan uzak; samimi, doğal, makul, güvenilir ve ötekileştirmeyen bir din dili ve kanalları üretilmeli ve kullanılmalıdır.
- Kamusal hayatın makinalaşması, cinsiyet rollerinin değişmesini beraberinde getirmiştir. Geleneksel hayatta erkeğin kamusal alanda görünür olması, kas gücüne olan ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır. Günümüzde kamusal alan tanımının değişmesi ibadet ve eğitim kurumlarının da değişmesi ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Bu anlamda özellikle camiler, bir yaşam alanı olarak yeniden dizayn edilmelidir.
- İnsanların anlam arayışları ve gelecek kaygıları artacağından, dini rehberlik ve danışmanlık alanına özel önem verilmeli, tüketime yönelik tedbirler geliştirilmeli, pahalılık, marka, moda, gösterişçilik yerine ihtiyaç, kanaat, itidal, doğallık, sadelik, tevazu, israf vb. kavramlar işlenebilmeli, dünyanın geçiciliği özellikle vurgulanmalıdır.
- Geleceğe olumlu bir bakış oluşturulmalı, sorumluluktan azade bir özgürlüğün olmadığı dinin de insanları gerçek anlamda hür kıldığı işlenebilmeli, din ve dünya ayırımına girmeden hayata bütüncül bir bakış geliştirilmeli, din eğitimine -maksadını aşan- kurtarıcı rolü verilmemeli, bireysel ve toplumsal beklentilerini kaynaştırabilen bir insan modeli öne çıkarılmalıdır.
- Din ve din eğitiminin koruyucu olduğu algısına zarar verilmemeli, profesyonelleşmenin önemi artacağı için dar alanda çok bilgi üretilmeli, akademik eğitim ve din eğitimi birlikteliği sosyal, kültürel, sanatsal, sportif vb. etkinliklerle desteklenmeli, teorik bilgiyi pratiğe aktarma öncelenmeli, eğitim sadeleştirilmeli, güncelle irtibatı kurulmalı ve pratik bilgiler içermeli, hayat boyu öğrenme ve türevlerinin öne çıkacağı varsayımı dikkate alınmalıdır.
- Gençlik dönemine yönelik çalışmalara ağırlık verilmeli, değişimin hızlı yaşandığı dönemlerde, sert tedbirlerle değişime uyum sağlanmalı, "Herşey" olma iddiası taşımadan kurumların fonksiyon çeşitliliği korunmalı ve artırılmalı, kurumlara medeniyeti inşa etmek gibi üst sorumluluklar yüklenmemeli, nicelik kadar nitelikte de gelişmeye önem verilmeli, toplumun nabzı tutulmalı, beklentiler karşılıksız bırakılmamalı, güncel sorunlara yönelik bir bakış açısı sunulabilmelidir.

udakb.timav.com.tr

7. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE İNSAN SEMPOZYUMU

İnsanı Nasıl Bir Gelecek Bekliyor?

08-09 Ekim 2022, Konya

4

SONUÇ BİLDİRGESİ

- Batı'dan transferlerde, kimlik farklılıkları dikkate alınmalı; dijital medyada; yaş aralıkları, sorun alanları, öne çıkan, suiistimal edilen, güncel olan konular vb. ihtiyaçlara uygun olarak varlık gösterilmeli, sorunlar ortaya çıkmadan ya da büyümeden önemler alınmalıdır.
- Modern zamanlar insanlık tarihinin en eski çatışma alanlarından bir tanesi olan kuşak çatışmasına yeni bir boyut kazandırmıştır. Gençlerin sanal alemde geçirdikleri süre, gerçek hayata ayrılan zamandan çalma pahasına artmaktadır. Bir anlamda gençler kendileri için değer ifade eden gerçek hayatta kendilerini kuşatan çevrede ne varsa bir bir sanal âleme taşımaktadırlar. Eleştirdikleri yetişkinlerle aralarına mesafe koymaktadırlar. Onlar psiko-sosyal temelli iletişim kanallarını bizlerden kaçırıyorlar ve kendilerine has bir mahrem alan geliştirmekteler. Bu bağlamda gençlerin gerçeklikle bağlantılarının kopmasını önleyecek sosyal politikaların geliştirilmesi, anne-baba tutumlarının, okul sosyal sisteminin onları sanal âlemin illüzyonlarından koruyacak şekilde tekraren gözden geçirilmesi gerekmektedir.
- Batılı ve Müslüman ülkelerle etkili bir iletişim kurulmalı, uluslararasılaşma önemsenmeli ve özellikle sosyo-kültürel alanlar başta olmak üzere gerekli tüm alanlarda işbirliklerine gidilmelidir.
- Ailenin derinleşen sorunlarıyla sistemi, toplumu ve bireyi bozan en etkili kuruma dönüşebildiği unutulmamalı, ailenin hukukun yanında toplumsal değerlerle ayakta durabileceği gözden kaçırılmamalı, ailenin kutsallığı anlayışına sahip çıkılmalı, ev hanımlığı küçümsenmemeli, çalışan kadın kutsanmamalı, anneliğin merkezde olduğu çalışma hayatının buna uygun tasarlandığı modeller geliştirilmeli, ailede -duygusallığıyla var olan- din eğitimi öncelik verilmelidir.
- Sonuç olarak açılış konferansıyla birlikte toplam 19 ayrı oturumda iki gün süreyle temel İslâm bilimleri, din bilimleri ve insan bilimlerine ait tefsir, hadis, kelâm, İslâm hukuku, tasavvuf, din felsefesi, İslam felsefesi, din psikolojisi, din sosyolojisi, din eğitimi, dinler tarihi, felsefe, sosyoloji, psikoloji, tarih, güzel sanatlar ve sanat tarihi gibi birçok araştırma disiplininin insanı nasıl bir geleceğin beklediği, değerlerde yaşanan dönüşüm, dönüşen değerler ve eğitimin gücü konularına üst perspektifte ışık tutacak değerlendirmelerde bulunulmuştur. Başarıyla tamamlanan sempozyumda ilim dünyasına teorik ve pratik anlamda önemli katkılar sunulmuş, toplumsal hayata yönelik yapısal ve derinlikli pek çok önerilerde bulunulmuştur.

udakb.timav.com.tr

